

Sygn. akt V CNP 88/11

POSTANOWIENIE

Dnia 25 maja 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie ze skargi R. K. i M. K.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego
z dnia 17 maja 2011 r.,

w sprawie z powództwa Gminy G. - Zakładu Mienia Komunalnego w G.

przeciwko R. K. i M. K.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 maja 2012 r.,

**odrzuca skargę i zasądza od R. K. i M. K. solidarnie na rzecz
Gminy G. - Zakładu Mienia Komunalnego w G. 1200 (tysiąc
dwieście) zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 17 maja 2011 r. Sąd Okręgowy zmienił wyrok Sądu Rejonowego, którym oddalono powództwo, w ten sposób, że zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powódki 17 601,91 zł z ustawowymi odsetkami i orzekł o kosztach procesu za obie instancje.

Od wyroku Sądu drugiej instancji pozwani wnieśli skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, ustanowiona ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98) jest - podobnie jak skarga kasacyjna - środkiem prawnym sformalizowanym. Wysokie wymagania formalne stawiane skardze są związane nie tylko z jej specjalną, nadzwyczajną funkcją w systemie prawa, ale wynikają także z potrzeby spełnienia wysokich oczekiwań profesjonalnych.

Zgodnie z art. 424⁵ § 1 k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia powinna zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego została wniesiona, przytoczenie jej podstaw i ich uzasadnienia, wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne, uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy, wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe i wniosek o stwierdzenie niezgodności orzeczenia z prawem.

Wymienione wymagania skargi mają charakter konstrukcyjny i powinny być spełnione kumulatywnie. To oznacza, że skarga niespełniająca któregokolwiek z nich jest dotknięta tzw. brakiem istotnym, nienaprawialnym w trybie właściwym dla usuwania braków i podlega odrzuceniu bez wzywania do ich usunięcia. Każde z tych wymagań przewidzianych w art. 424⁵ § 1 k.p.c. – na co Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał uwagę – ma charakter samoistny, powinno być zatem spełnione niezależnie od innych wymagań (por. postanowienia

Sąd Najwyższego: z dnia 20 lipca 2005 r., IV CNP 1/05 i z dnia 18 stycznia 2006 r., III CNP 21/05 niepubl.).

Należące do wymagań konstrukcyjnych skargi uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy, pozostaje w związku z tym, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia - zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c., odczytywanym łącznie z art. 417¹ § 2 k.c. - przysługuje tylko wtedy, gdy przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem stronie została wyrządzona szkoda. A contrario, jeżeli szkoda nie wystąpiła, to skarga nie przysługuje (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2005 r., III CNP 5/05, niepubl. oraz z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006, nr 1, poz. 16). Użyty w art. 424¹ § 1 i w art. 424⁵ § 1 pkt 4 tryb dokonany nakazuje przyjąć, że chodzi o szkodę, która już wystąpiła, a nie o szkodę hipotetyczną, zagrażającą w przyszłości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 141). Składając w skardze oświadczenie o jej wystąpieniu, skarżący powinien wykazać rodzaj i rozmiar szkody, czas jej powstania oraz związek przyczynowy między wystąpieniem szkody a wydaniem orzeczenia (verba legis: spowodowanej przez wydanie orzeczenia) (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05 i z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05). Szkodą w rozumieniu art. 424¹ § 1 pkt 4 k.p.c. jest tylko taka szkoda, która została spowodowana wydaniem orzeczenia. Dlatego tak rozumianej szkody nie stanowią koszty poniesione przed wydaniem zaskarżonego orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 listopada 2006 r., III CNP 46/06, niepubl., z dnia 27 lipca 2006 r. II BP 11/06, OSNP 2007, nr 15-16, poz. 223 oraz z dnia 25 maja 2007 r., III CNP 30/07, niepubl.).

Przepis art. 424¹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga uprawdopodobnienia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy. W uzasadnieniu postanowienia z dnia 23 marca 2006 r., IV CNP 23/06 (OSNC 2006, nr 6, poz. 110) Sąd Najwyższy zauważył, że uprawdopodobnienie występuje w wielu przepisach Kodeksu postępowania cywilnego (art. 50, 162 § 2, art. 243, 730¹), jednakże w żadnym z nich nie zostało określone. Jedynie przepis art. 243 k.p.c. stanowi,

że zachowanie szczegółowych przepisów o postępowaniu dowodowym nie jest konieczne, ilekroć ustawa przewiduje uprawdopodobnienie zamiast dowodu. Wypowiadając się we wcześniejszych orzeczeniach w kwestii uprawdopodobnienia, Sąd Najwyższy stwierdził, że sąd może uznać jakieś twierdzenie za uprawdopodobnione tylko wtedy, gdy nabierze przekonania, iż prawdopodobnie tak właśnie było lub jest. Strony w celu uprawdopodobnienia mogą posługiwać się zarówno środkami właściwymi dla zwykłego postępowania dowodowego (np. dokumentami, zeznaniami świadków lub opiniami biegłych), jak i środkami nieuznawanymi przez Kodeks postępowania cywilnego za dowody (np. pisemne oświadczenia osób trzecich, surogaty dokumentów czy tzw. opinie prywatne). Samo twierdzenie strony, że wystąpiła szkoda nie wystarcza do uwiarygodnienia wystąpienia szkody i wywołania u sędziego przekonania o jej wystąpieniu. Spełnienie przewidzianej w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanki uprawdopodobnienia szkody wymaga, aby skarżący powołał w skardze nie tylko wszystkie znane mu fakty, świadczące o związku między zaskarżonym orzeczeniem a spowodowanymi jego wydaniem stratami lub utraconymi korzyściami, ale także wskazał dowody lub co najmniej ich surogaty, uwiarygodniające twierdzenie wyrządzenia szkody (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2006 r., IV CPN 23/03, niepubl.).

Wprawdzie skarżący zamieścili w skardze zawarty w oddzielnym punkcie wywód dotyczący uprawdopodobnienia szkody, spowodowanej przez wydanie zaskarżonego postanowienia, jednakże nie odpowiada on wyżej przedstawionym wymaganiom. Przede wszystkim oświadczenie skarżących, że zaskarżone postanowienie spowodowało szkodę jest oparte tylko na ich twierdzeniu, bez wskazania środków w postaci dowodów lub ich surogatów pozwalających Sądowi stwierdzić wiarygodność wystąpienia szkody. Ponadto z ogólnikowego stwierdzenia, że zaskarżone orzeczenie spowodowało „szkodę w postaci konieczności spełnienia nieudowodnionego co do wysokości roszczenia” nie wynika rozmiar i rodzaj szkody, czas jej powstania i związek przyczynowy między wystąpieniem szkody a wydaniem orzeczenia. W tej sytuacji należało uznać, że skarga nie spełnia wymagania przewidzianego w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.

W literaturze i orzecznictwie przyjmuje się, że obciążający skarżącego obowiązek wykazania, iż wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe oznacza przeprowadzenie prawniczej analizy przepisów dotyczących środków prawnych, których zastosowanie jest niedopuszczalne lub które z innych przyczyn nie mogły odnieść skutku. Zgodnie z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. skarżący musi „wykazać” (a więc nie „wskazać”, „przytoczyć” czy „uwiarygodnić”), że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Podkreśla się, że nie chodzi tylko o skargę kasacyjną czy skargę o wznowienie postępowania, ale także o inne środki prawne pozwalające na zmianę lub uchylenie orzeczenia, ewentualnie służące pozbawieniu lub ograniczeniu wykonalności (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 27 stycznia 2006 r., III CZP 23/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 140, z dnia 21 grudnia 2006 r., III CZP 57/06 niepubl.).

Tymczasem pozwani poprzestali na stwierdzeniu, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, gdyż „brak ustawowej podstawy do złożenia skargi o wznowienie postępowania, zaskarżony wyrok z uwagi na zakres zaskarżenia nie podlega wzruszeniu skargą kasacyjną, nie może też w trybie powództwa przeciwegzekucyjnego zostać pozbawiony wykonalności”. Okoliczności powołane przez skarżących nie mogą zatem być uznane za spełniające wymaganie przewidziane w art. 424¹ § 1 pkt 5 k.p.c.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia (art. 424⁸ § 1 k.p.c. oraz art. 98 w związku z art. 391 § 1, art. 398²¹ i art. 424¹² k.p.c.